

Dansens återstart: Samproduktion är lösningen

Innehåll

Rapporten visar bland annat att	3
Vi föreslår att	4
Om rapporten	5
Om MDT	5
Vad är samproduktion?	6
Olika förutsättning för teater och dans	6
Finansiering och resursfördelning	7
Förtroende och konstnärlig frihet	7
Immateriellt kapital ersätter inte finansiering	8
Internationell potential – samproduktion bortom nationsgränser	8
MDT:s internationella arbete och nätverk	8
Hur ser det ut i resten av Sverige med samproduktion?	9
Bilaga:	
MDT:s modell för samproduktion	11
Finansiering	12
Stöd och feedback	12
Residens i huset	12
Fler speltillfällen	12
Producent- och teknikertid	12
Producenthub	13
Transparens, utvärdering och utveckling	13
De 4 metoderna för samproduktion	13
Stor samproduktion	13
Samproduktion	13
Samproduktion med lång spelperiod	14
Internationell samproduktion	14

DET FINNS FÅ INSTITUTIONER INOM DANS och koreografi, speciellt i jämförelse med andra konstarter. I stället vilar danskonsten strukturellt nästan helt på de fria danskonstnärerna (dansare och koreografer). Den fria danskonsten är konstnärligt solid och angelägen, organisationsskicklig och flexibel, men resurser saknas.

DE OFFENTLIGA MEDLEN STÅR INTE I PROPORTION till att bemöta de fria danskonstnärernas verklighet. Därför behöver vi se på fler sätt att finansiera och stödja den fria danskonsten. Stärkandet av så kallad samproduktion av konstnärliga verk och föreställningar är ett svar på detta. MDT har länge arbetat med samproduktion nationellt och internationellt. Nu har vi gjort en genomlysning av vår samproduktionsmodell med syftet att lansera en uppdaterad modell under 2022 som ska sjösättas 2023. MDT har också ambitionen att arbeta främjande med olika insatser för att göra samproduktion till en nationell angelägenhet.

VI VILL LYFTA VINSTERNA MED SAMPRODUKTION som kommer att gynna hela det professionella dansfältet på nationell och internationell nivå. En offentlig investering i dansens samproduktion kommer att mångfaldiga den insatsen varpå resurserna ökar, villkoren för konstnärerna blir bättre och danskonsten når ut mer nationellt och internationellt. Vi menar att samproduktion är lösningen för att återstarta den professionella dansen i Sverige.

Anna Efraimsson
Teaterchef MDT

Rapporten visar bland annat att:

- **Samproduktion är ett sätt att samfinansiera ett verks tillkomst.**
Förutom offentlig finansiering, går olika partners in och satsar i tidigt skede i produktionen vid budgetskapandet. Samproduktion ger på detta sätt en ”många bäckar små”-effekt.
- **Om fler aktörer samproducerar så kommer dialogen och utbytet öka – arrangerar till arrangerar – men också mellan konstnärer och arrangörer, vilket är en förutsättning för att dela resurser och utbyta kunskap.**
- **Samproduktion bidrar till att skapa ett mer hållbart dansfält, såväl ekonomiskt som socialt.** Arbetsvillkoren stärks om man skapar strukturer som innebär mer förutsägbarhet och trygghet. Samproduktion hjälper till att hålla samman den i övrigt stundtals prekära, projektorienterade arbetssituation som råder för fria danskonstnärer.
- **Samproduktion bidrar till en markant ökning av antalet speltillfällen för nya produktioner och ökar tillgängligheten till danskonst då de samproducerande parterna presenterar verken.** För att detta ska bli verklighet behöver även ett stort arbete göras i att exempelvis synka och synliggöra de arrangörer som finns i Sverige, arbeta med kompetensutveckling samt att se över och förbättra tekniska förutsättningar för att kunna turnera.
- **Samproduktion bidrar till ökad internationalisering.** I många länder i Europa är samproduktion det främsta sättet att arbeta med finansiering. Sverige behöver därför bli mer aktiva i att också samproducera för att få högre internationell närvaro av Sverigebaserade danskonstnärer utomlands. Rapporten visar att det förhåller sig så att antalet Sverigebaserade danskonstnärer som blir samproducerade och spelar utomlands, står i direkt relation till hur många samproduktioner som stöts av svenska scener och festivaler. Alltså behöver en del av de

svenska arrangörernas budgetar gå till att samproducera internationella konstnärer.

- **En viktig del av samproduktion är att bidra med rena ekonomiska resurser.** MDT:s uppdaterade samproduktionsmodell innehåller fyra olika metoder. Samtliga innehåller förslaget att samproducera med rena ekonomiska medel i kombination med andra resurser från huset så som producent, teknikertid samt lokal för residens/repetition.

Vi föreslår att:

- **Samproduktion ska finansieras på ett mer genomgripande sätt nationellt, då samproduktion behöver innehålla ekonomiska medel (inte bara resurser från arrangören i form av lokaler, tekniker, producent etc.).**
- **Nya medel utöver de som redan finns bör skjutas till från Kulturdepartementet till Kulturrådet och vidare fördelas till fria arrangörer runt om i landet som vill arbeta med samproduktion.** Även regionala och kommunala medel bör tillföras. Att dessa nya medel tillkommer är helt avgörande för att fria arrangörer som MDT ska kunna arbeta med samproduktion. Rapporten har ett arrangörsperspektiv men för jämlika samarbeten och för att stärka konstnärlig frihet behöver även de fria koreograferna få ökade anslag.
- **Utöver medel till samproduktion bör också kompetenshöjande insatser stöttas ekonomiskt med offentliga medel.** För att samproduktion ska kunna få effekt behövs det fler scener och arrangörer som ägnar sig åt samproduktion i Sverige. MDT har kapacitet, kunskap och nätverk för att kunna fortsätta att vara en central aktör i Sverige i att driva utvecklingen kring samproduktion framåt. Vi har påbörjat dialog med Dansens hus i Stockholm för att bl.a. skapa nationella nätverk för kunskapsutbyte och spridande av metoder.
- **Scenkonstinstitutioner bör prioritera samproduktion inom sina verksamheter och budgetar.**
- **En kartläggning bör göras för att utreda speltillfällen för dansföreställningar och vilka spelplatser som arrangerar dans runt om i landet.** Kartläggningen ska innehålla en tillbakablick, en nulägesbild samt bidra till att synliggöra spelplatser och arrangörer runt om i landet. Kartläggningen bidrar också till att danskonstnärer och arrangörer kan hitta varandra, för samarbeten och framtida samproduktion.

Offentlig investering i dansens samproduktion

Ökade resurser

Bättre villkor för konstnärerna

Danskonsten får högre kvalitet och når ut internationellt

Om rapporten

Under hösten och våren 2020–2021 har MDT:s samproduktionsmodell utvärderats och utvecklats. Vi har också gjort en omvärldsanalys nationellt och i Europa för att vaska fram *best practices*. I en tid som präglas av stora förändringar – hur stödjer vi bäst de fria danskonstnärerna? Denna rapport ger nya förslag på hur MDT vill stärka upp samproduktion i framtiden, och vill också belysa varför samproduktion är en viktig metod för hur vi kan utveckla och stärka fria dansutövare, arrangörer och ekologin kring professionell dans idag i Sverige och internationellt. Vi tror att rapporten kan ha betydelse för hela dansbranschen. Då den delvis är författad under pandemin har angelägenhetsgraden ökat i att skapa förutsättningar för att återstarta dansfältet. Tänkta mottagare av skrivelsen är offentliga finansiärer, arrangörer och personer som på andra sätt har påverkan på den professionella dansens infrastruktur och organisering. Rapporten är gjord på MDT:s eget initiativ.

Denna rapport inleds med ett kapitel om samproduktion mer generellt hållet, om dess vinster, internationella perspektiv och förutsättningar. I en bilaga delar vi med oss av MDT:s arbete med samproduktion och utveckling framåt.

Arbetet med rapporten har ägt rum under drygt ett år mellan hösten 2020 och våren 2022 och baseras på intervjuer och samtal med cirka 35 Sverigebaserade och internationella konstnärer, producenter, arrangörer, experter med mera.

Utvärderingen, analysen och utformningen av den nya samproduktionsmodellen kommer att bli klar under våren 2022. Under 2022 genomförs en pilot av en del av den nya modellen, därefter implementeras modellen fullt ut under 2023.

Om MDT

MDT är en plats för dans och koreografi med en teater och studior belägen på Skeppsholmen i Stockholm som har funnit sedan 1986. MDT samproducerar och presenterar cirka 25–30 internationella och Sverigebaserade projekt per år och har cirka 40 residens per år. MDT

är en plats för utveckling, diskurs och experiment inom dans och koreografi. MDT vill förvalta och stärka teatern som bas och arbetsplats för fria danskonstnärer bl.a. för rådgivning, residens, spelningar, turnéer och inte minst samproduktion.

MDT:s organisationsform är stiftelse och erhåller kontinuerligt stöd ur anslagen för grupper inom fri scenkonst från Statens kulturråd, Stockholm Stad och Region Stockholm. MDT har också stöd från EU-programmet Kreativa Europa.

MDT har till syfte att ge bas och möjlighet till utveckling samt överlevnad för den framtida danskonsten. Stiftelsen skall vara ett öppet sceniskt forum för utominstitutionellt verksamma koreografer och dansare... samt ge möjlighet för en ny publik... lyder MDT:s första paragraf i stiftelsens stadgar.

Vad är samproduktion?

Samproduktion har liksom ordet *residens* många betydelser, så pass många att man kan säga att det riskerar att bli ett urvattnat begrepp. Enkelt

Shirley Harthey Ubilla, *Yet Familjar*. Samproduktion: MDT, Dansens Hus. Fotograf & Art director: Kitty Lee Schumacher. CGI: Maxi Galgenmaier.

förklarar kan man säga att flera intressenter samfinansierar och går in med resurser till ett scenverk/en föreställning/en produktion.

Samproduktion började användas i Europa som metod på 1990-talet. Det här berättar Sven-Åke Birkeland, tidigare teaterchef för BIT Teatergarasjen i Bergen, Norge (under åren 1989–2021) som var med när allting startade. Flera aktörer gick ihop för att kunna genomföra stora produktioner, med inspiration från hur filmbranschen gjorde. Sedan dryga 20 år är samproduktion en etablerad metod och synonym med hur en stor del av den internationella dansvärlden arbetar.

Olika förutsättningar i teater och dans

Dansbranschen är till största delen organiserad genom fria danskonstnärer. I rapporten används begreppet danskonstnär som både inbegriper dansare och koreografer. Ofta brukar samma person varva frilansarbeten, där hen kan agera upphovsperson/koreograf i ett projekt, för att i nästa projekt vara dansare och anställd. Koreografer är upphovspersoner och arbetsgivare (till dansare, scenografer, ljusdesigners, tekniker, kostymörer, fotografer, filmare m.fl.). Dessutom producerar koreografen/uphovspersonen verk, söker finansiering, är ekonomiskt ansvarig, marknadsför, bokar speltillfällen, skriver texter med mera, och inte minst leder koreografiska konstnärliga processer... listan kan göras lång.

Danskonstnären äger sin produktion (föreställning/verk/projekt). Fria danskonstnärer har sällan en egen studio eller scen där de kan skapa eller spela sina verk. Därför är det avgörande att hitta olika samarbetspartners för repperioder och för spelperioder. Av denna anledning brukar fria dansverk sällan skapas på en plats utan på flera olika platser, ibland på helt olika geografiska platser (även internationellt), ofta i s.k. residens. Av samma anledning behöver danskonstnären finna samarbetspartners (gästspelsscener) för att få visa sina verk. Det är vanligt att en gästspels-scen visar ett verk 1–4 gånger. Det ligger ofta på danskonstnären själv att skapa en turné om hen vill ha fler speltillfällen. Här kommer de viktiga producenterna in i bilden. De kan avlasta konstnärerna i att söka pengar, jobba med administration och skapa fler speltillfällen. I dagsläget finns

det inte lika många producenter i relation till vad fältet behöver. Många danskonstnärer har heller ej råd att ha en producent inom sina små projekt- eller verksamhetsbudgetar. Det finns också strukturella insatser i Sverige som är fokuserade på att arrangera turnéer, som ex Dansnät Sverige, Riksteatern och Slingan (samarbete mellan Dansstationen, Atalante och MDT) för att nämna några.

Inom samproduktion kommer arrangörer in på ett tidigt stadium, på skisstadiet i projektet – när projektbeskrivning och budget håller på att skapas. Arrangörerna, som till fördel både är inhemska och internationella, skriver intentionsbrev i hur de kan gå in i produktionen med olika resurser- det kan vara ekonomiska medel, residens, tillgång till producerande, teknisk personal, verkstad med mera. I de allra flesta fall presenterar också arrangörerna verket. Samproduktion ger därför mer förutsägbarhet och stadga till processerna.

Inom konstformen teater (både inom fria grupper och institutioner) är det mer gängse att teatern/arrangören initierar produktionen, agerar arbetsgivare och äger produktionen. Spelperioden är ofta lång, flera veckor eller t.o.m. månader. Produktioner brukar inte så sällan turnera.

Finansiering och resursfördelning

Centralt för samproduktion är att det är ett sätt att finansiera en produktion med ekonomiska medel. Återkommande i de intervjuer vi gjort, framförallt i samtal med internationella arrangörer, vill man inte ens kalla det för *samproduktion* om inte arrangören går in med ekonomiska medel. Flertalet internationella personer som vi intervjuar pratar om belopp på mellan 3 000 och 10 000 euro per produktion (motsvarande drygt 30 000– drygt 100 000 sek). Utöver detta är det viktigt att understryka att gage tillkommer, utöver nämnda samproduktionspeng.

Bidraget från en institution/festival/organisation som samproducent kan också ta andra former såsom resurser som finns i husen (ibland kallat *in-kind bidrag*), dvs. ej direkta ekonomiska bidrag, utan tjänster såsom kostnadsfri repperiod, postproduktion och turnéhjälp. MDT har inte haft ekonomi för samproduktionspeng för inhemska samproduktioner,

men har däremot gått in med studio för repetitioner under tre veckor samt teknisk hjälp och producentstöd. Som andra exempel kan också ges institutioner som Tanzquartier som går in med samproduktionspeng, gage, dokumentation, ger bl.a. möjlighet till arbete i scenografiverkstad med mera, Norrlandsoperan i Umeå går in med samproduktionspeng, gage och en del produktioner får möjlighet att arbeta i institutionens verkstad. Zodiak i Helsingfors går in med gage, samproduktionspeng och hjälper till i arbetet med turnéläggning.

Förtroende och konstnärlig frihet

Förutom den monetära aspekten finns ett begrepp som kommit upp i princip under varje samtal/intervju, nämligen ordet *förtroende*. Att gå in som samproducent till ett verk innebär att man har förtroende för konstnären. Det handlar om att ta en risk, då du inte vet vad verket ska bli, men det handlar också om att ta ansvar. Fler ord som kommer

Mette Edvardsen, oslo. Co-production: Kaaitheater (Brussels), BUDA (Kortrijk), Black Box teater (Oslo), Teaterhuset Avant Garden (Trondheim), BIT – Teatergarasjen (Bergen), Skogen (Gothenburg). supported by: Norsk Kulturråd, Norwegian Artistic Research Program – Oslo National Academy of the Arts, apap-Performing Europe 2020 – a project co-funded by Creative Europe. Programme of the European Union. Foto: Antero Hein.

upp som svar på vad en bra samproduktion är *konstnärlig frihet, dialog, samtal, guidning*. Konstnärer vittnar om hur viktigt det är att ha teatrar i ryggen som har förtroende och ger dem konstnärlig frihet i deras skapande. Det ska också sägas att konstnärlig frihet inte alltid är givet vid samproduktion, då konstnärer vittnar om att arrangörer som gått in med ekonomiska medel på olika sätt vill påverka produktionen. Det är oerhört viktigt att samproduktion och konstnärlig frihet går hand i hand.

Immateriellt kapital ersätter inte finansiering

Institutioner och festivaler skriver så kallade *letters-of-intent* där de berättar att de vill samproducera verket i fråga. Det stärker kredibiliteten för verket och kan underlätta för att få finansiering. Detta blir också som ett slags immateriellt kapital för konstnären. Arrangörer vittnar om att det är så pass viktigt för konstnärer att få dessa intentionsbrev/*letters of intent* inför kontakt med bidragsgivare att själva brevet blir värdefullt i

Andros Zins-Browne, *The middle ages*. Co-production: Kaaitheater (Brussels), Buda (Kortrijk), MDT (Stockholm), PACT Zollverein (Essen), HAU (Berlin). Coproduced by Vooruit in the frame of the European Network DNA (Departures and Arrivals). This presentation is part of the project [DNA] Departures and Arrivals, which is co-financed by the Creative Europe program of the European Commission. Co-funded by the Creative Europe Program of the European Union. In collaboration with: Departs, Stuk (Leuven), Netwerk (Aalst), wp Zimmer (Antwerp), Les Ballets C de la B (Ghent). With the support of: The Flemish Government. Foto: Jan Leitaert.

sig, dvs. förtroendet är värdefullt och villkoren blir mindre viktiga. Här får vi se upp som arrangörer att inte utnyttja detta immateriella kapital utan att faktiskt gå in med relevanta resurser.

Internationell potential – samproduktion bortom nationsgränser

Dans och koreografi verkar och organiseras bortom nationsgränser, det är ett internationellt fält med utövare från olika platser, med potential för spelningar runt om i världen. Som ett exempel kan MDT motta en föreställning som har haft residens på fyra olika platser runt om i Europa med dansare som är baserade på fem olika platser i världen, samproducerad av sju olika arrangörer och har offentlig finansiering från ett land.

Det är viktigt att se att det finns ett samband mellan internationell synlighet för Sverigebaserade danskonstnärer och i vilken omfattning Sverigebaserade teatrar och festivaler samproducerar internationellt verksamma konstnärer. Vi kan inte enbart fokusera på export av svensk danskonst, utan måste också lägga tid och pengar på att samproducera internationella danskonstnärer för att bygga ett förtroende, kontakter och skapa synlighet. Detta för att de svenska danskonstnärerna på sikt själva ska bli samproducerade utomlands. Det är ett pågående arbete som inte bör stanna upp. Det är helt enkelt en förutsättning att Sverige samproducerar internationella verk för att vi ska vara relevanta internationellt. Och vidare, om vi ska vara relevanta internationellt så måste vi samproducera med ekonomiska medel.

Internationellt kan samproduktion också vara ett sätt att stärka sitt varumärke för arrangörerna. Det kan bli ett sätt att profilera sig, och vara med i sammanhang och synas tillsammans med andra scener.

MDT:s internationella arbete och nätverk

MDT har etablerat sig som en viktig samproducerande scen för koreografi i Europa och detta är något vi också avser att utveckla ännu mer. Det är mycket viktigt att vi som samproducerande scen har ett bra samspel mellan det internationella och det lokala arbetet. Genom det

internationella arbetet byggs en kompetenshub som vi sedan ser till att omsätta i praktiken i vårt arbete med koreografer, produktioner och dess internationella spridning. Genom det internationella arbetet bygger vi också förtroende med internationella aktörer när det gäller att hitta samproducenter till våra produktioner.

I samarbete med Konstnärsnämndens internationella dansprogram har vi ett långsiktigt samarbete som möjliggör att teatern kan bjuda in internationella s.k. experter (curatorer, konstnärliga ledare m.fl.) till MDT för att se verk av Sverigebaserade danskonstnärer. Detta är en viktig insats för att bidra till ökad internationalisering och ger direkta resultat i ökat antal spelningar utomlands.

Sedan 2018 är MDT med i EU nätverket *Life Long Burning*, ett fyra-årigt projekt som finansieras av Creative Europe. Vi håller i skrivande stund på att färdigställa en ny ansökan för 2023–2026. Aktiviteterna inom projektet består bl.a. av samproduktion, residens, kunskapsutveckling och stipendier. Life Long Burning som nätverk består av 11 organisationer: DanceWEB (Österrike), 4 Culture (Rumänien), brain store project (Bulgarien), ICI-CCN (Frankrike), Nomad Dance Academy (Slovenien), STUK (Belgien), Kik Melone (Kroatien), Uferstudios (Tyskland), Het Veem Theater (Nederländerna), Workshop Foundation (Ungern) samt MDT (www.lifelongburning.eu).

Stöd har dessutom erhållits till ett *Nordiskt Residency Exchange Program* (NREP) lett av Bora Bora i Århus (Danmark). Partners är BIT Teatergarasjen (Norge), Zodiak (Finland), MDT (Sverige), RDF (Island) och Bora Bora (Danmark). Nätverket stöds av danska fonder och av Nordisk kulturfond.

Teaterchef Anna Efraimsson, som representant för MDT, har under 2021 blivit inbjuden till ytterligare två internationella nätverk. Båda nätverken är fokuserade på samproduktion och att finna konstnärskap att samproducera tillsammans. Gemensamt ökar vi kunskapen och utbytet mellan internationella kollegor och upptäcker fler konstnärskap och skapa turnéer: *WEB* med Beursschouwburg (Bryssel); Frascati (Amsterdam); Gessnerallee (Zürich); Blackbox (Oslo); WP Zimmer

(Antwerpen); Les Subsistance (Lyon), Uzèz Dance (Uzèz), Tanzquartier (Wien). *Be My Guest* med Buda kunstencentrum (Kortrijk); La Bellone, Kaaithheater, (Bryssel), Théâtre Saint-Gervais (Genève); Belluard Festival (Fribourg); Parallèle (Marseille); ICI-CCN (Montpellier); Théâtre de la Bastille (Paris); Materiais Diversos (Lissabon) och Tanzquartier (Wien).

Hur ser det ut i resten av Sverige med samproduktion?

Samproduktion är inte lika stort och självklart i Sverige som på andra platser i Europa, men det finns absolut. Dansen som konstform har utvecklats mycket under de senaste 20 åren och det tillkommer hela tiden nya residensplatser och arrangörer, och inte minst nya danskonstnärer.

Norrlandsoperans dansavdelning är en tydlig spelare inom samproduktion i Sverige, och har samproducerat fria danskonstnärer under en längre tid. Norrlandsoperan går in med pengar i samproduktionsstöd, men kan också i ett fåtal fall gå in med resurser i form av kostym och scenografiverkstad. Dansens Hus, en av Sveriges viktigaste institutioner för dans håller på att ställa om från att vara en renodlad gästspelsscen till att börja samproducera. Inkonst i Malmö är också liksom MDT en fri arrangör som är mycket viktig för den experimentella scenkonsten i Sverige och internationellt vad gäller samproduktion och presentation, och är en återkommande samarbetspartner för MDT kring samproduktioner och turnéer. Inkonst har också avsikt att utveckla sin samproduktion men saknar medel för detta.

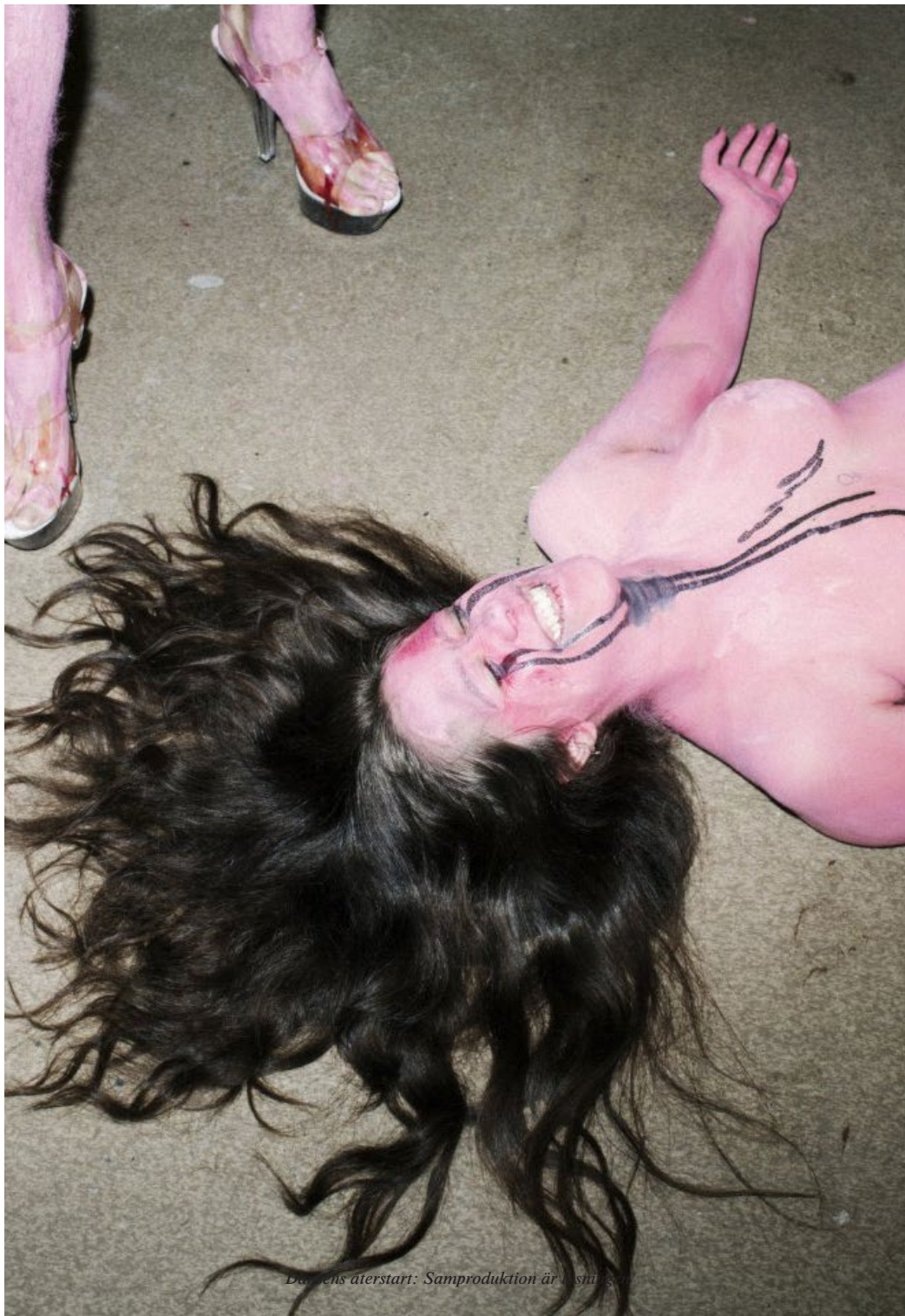
Dansstationen, Atalante och MDT genomför tillsammans turnésamarbetet Slingan där fokus är samproduktion. Riksteatern samproducerar Sverigebaserade danskonstnärer med produktionsresidens och turnéer. Dansnät Sverige, är ett nätverk med fokus på turné i Sverige, men arbetar också med samproduktion och förmerar det arbete som redan sker i regionerna. Det förekommer också att en koreograf söker med ett ofärdigt verk för turné där några arrangörer ur nätverket stödjer färdigställandet av verket. Rum för Dans i Halland och Göteborgs Dans och Teater Festival är också en viktig spelare för samproduktion. Här ges bara några exempel men listan kan fyllas på mer många fler aktörer.

Vår analys är att det är av största vikt att fler arrangörer i Sverige börjar samproducera och går in med faktiska medel i produktioner. Fler av scenkonstens institutioner bör göra omprioriteringar i budget och verksamhet för att arbeta med samproduktion av dans och koreografi. De fria arrangörerna har ofta viljan att samproducera men inte ekonomin varför Kulturrepartementet bör skjuta till resurser till Kulturrådet som går vidare till de fria arrangörerna. Vi ser också att det är viktigt att vi skapar ett nationellt nätverk för samproduktion och tillsammans tittar på hur vi kan synliggöra samproduktionstillfällen för danskonstnärer och samverka mellan arrangörer. På många sätt skulle det skapa ett mer hållbart dansfält, ekonomiskt och socialt. Om fler skulle samproducera skulle dialogen och utbytet öka arrangör-arrangör men också utbytet mellan konstnärer-arrangörer. På så vis kan vi öka kunskapsutbytet i fältet och bygga varaktiga relationer, som på sikt påverkar konstens kvalitet positivt liksom relationen till publiken.

2021 gjorde Danscentrum Sverige, Dansnät Sverige och Riksteatern en skrivelse som heter Dansplan som kommer med konstruktiva förslag för framtiden. Dansplan framhåller vikten av att stärka arrangörer, bl.a. att det bör finnas mer produktionshus. Dock nämns inte samproduktion eller den internationella dimensionen av dansbranschen. Vi ser att vår rapport kan fungera som ett komplement till Dansplansrapporten.

Medsols från vänster: Amanda Apetrea & Mica Sigourney, *I'm a very understanding woman*. Samproducerat av MDT. Denna presentation är en del av projektet [DNA] Departures and Arrivals, som samfinansieras av Europeiska kommissionens Creative Europe-program. Foto: Märta Thisner. Elina Pirinen, *Brume de Mer*. Samproduktion: MDT. Residens: O Espaço do Tempo (Montemor-o-Novo), ZIL Culture Center (Moskva), Hellerau (Dresden). Föreställningen äger rum inom ramen för projektet [DNA] Departures and Arrivals som samfinansieras av EU:s Creative Europe Program. Foto: Katri Naukkarinen. Stina Nyberg, *Make Hay While the Sun Shines*. Samproduktion: Norrlandsoperan, MDT, Dansnät Sverige. Stöd: Kulturrådet och Stockholms stad. Foto: Res.

MDT:s modell för samproduktion

Under hösten 2020 och våren 2021 har MDT:s samproduktionsmodell utvärderats och utvecklats. Det nya formatet planeras att sjasättas 2023. En förutsättning för att vi ska kunna genomföra den utvecklade nya samproduktionsmodellen är att MDT beviljas ökad finansiering från Kulturrådet, Region Stockholm och Stockholm stad.

Finansiering

Den största viktigaste förändringen från tidigare är att MDT vill lägga till samproduktionsmedel och gage i vår samproduktionsmodell. Detta bl.a. för att stärka villkoren för danskonstnärer, för att verka som ett gott exempel i branschen samt att ha samproduktioner som inte är 100 % beroende av att konstnärerna kommer in med all projektfinansiering. Det är viktigt att säga att vi inte avser att offentliga medel till konstnärer ska minskas. I en underfinansierad projektorienterad bransch behövs det fler inkomstkällor och samproduktion från arrangörer kan utgöra en källa bland flera.

Stöd och feedback

Vi vill ge konstnären ett stöd från början av deras process – helst redan i fasen där de skriver ansökningar, då vi kan ge feedback, hjälpa till att skriva en budget m.m. Vi hjälper konstnärerna att söka andra samproducenter internationellt och hos Sverigebaserade organisationer.

BamBam Frost, YES. Co-production: MDT, Säfte Produktion. Supported by Swedish Arts Council, The Swedish Arts Grants Committee, City of Stockholm and Life Long Burning – Towards a sustainable Eco-System for Contemporary Dance in Europe project (2018-2022) supported by the Creative Europe programme of the European Union. Foto: Märta Thisner.

Residens i huset

Flera konstnärer som arbetat mycket på MDT framhåller att det är en positiv känsla i huset, att det är närhet mellan de som arbetar i huset och konstnärerna. Det finns stöd och trygghet att finna och MDT beskrivs som en arbetsplats som erbjuder kontinuitet och där konstnärerna upplever en stor konstnärlig frihet. Residensen som ingår i samproduktionerna är därför väldigt viktiga. Genom residensen får konstnärerna en mer djuplodande långsiktig relation till huset och personalen. Detta skapar ett rum där man tar risker och utvecklar dansfältet, i en tradition från Moderna Dansteaterns tidigare dagar.

Fler speltillfällen

Grundidén är att våra Sverigebaserade samproduktioner spelar fyra föreställningar hos oss för att få tillfälle att nå större publik och stärka den konstnärliga kvaliteten.

Vi har sedan hösten 2021 utökat antalet speltillfällen för samproducerade Sverigebaserade danskonstnärer till fyra föreställningar (istället för som tidigare två) och inkluderar ofta spelningar på helger (med en matiné på söndagar). MDT satsar också på att fortsätta succén med en "långkörare" per år, dvs. en lång spelperiod av en föreställning om cirka 12-15 föreställningar spridda över tre-fyra veckor. "Långköraren" spelar parallellt med MDT:s övriga program i en studio, så att publiken i många fall har möjlighet att se två föreställningar på en kväll. Syftet är att kunna öppna för att fler personer kan se högkvalitativ danskonst, verk som annars med t.ex. blott två spelningar lätt kan gå många intresserade förbi. Vidare är satsningen också ett svar på samtal med konstnärer som genom åren uttryckt önskan om att spela längre perioder – för att möta fler i publiken, men också för att kunna fördjupa och utveckla de konstnärliga verken. Ännu ett argument är att vi på detta sätt kan bidra till en förstärkning av arbetsvillkor och hållbarhet i fältet.

Producent- och teknikertid

Förutom den ekonomiska samproduktionen fortsätter vi att på olika sätt stötta upp samproduktionerna med producent- och teknikertid. Det finns fortfarande mycket få producenter i Sverige och det är sällan en koreograf har råd att anställa en producent. I den prekära och projektinriktade vardag konstnärerna lever är producentstöd viktigt, synnerligen det som har en mer långsiktig och strategisk karaktär. Att gå in med tekniker- och producenttid är ett svar på hur dansvärlden ser ut – den är projektstött och högst fragmenterad och resursfattig.

I feedback till MDT:s tidigare samproduktionsformat "MDT produktion" har vi fått höra att MDT:s samproduktionsinsats i form av personal (tekniker och producenter) har varit en viktig professionaliseringsprocess för ett flertal konstnärer, där de fått stöd i att göra en rider, att hitta spelplatser utomlands med mera. MDT-produktionerna har varit ett bra sätt att ge stadga till koreografer som har svag infrastruktur och är i början av sina verksamheter. Det har varit ett bra sätt att få framför allt internationell spridning på dessa verk och att teatern associeras med starka konstnärskap.

Producenttid och bollplank är viktigt för alla vi intervjuat. Även de koreografer som är mer etablerade och som har råd med egen producent är i behov av att arbeta extra med

producenter, gällande exempelvis förproduktion, internationell synlighet, postproduktion och turné. Vad gäller producenttid uttrycks tanken om att producenterna kan vara tillgängliga för att prata med också mellan projektperioder. Denna önskan stödjer vår idé om att MDT ska bli ett resurscentrum/en producenthub för frilansproducenter.

Producenthub

Ytterligare ett mål med den framtida samproduktionsmodellen är att utarbeta metoder för att utveckla och dela producentkompetens inom det fria fältet. Genom att arbeta med både MDT:s fast anställda producenter, frilansande producenter, och med institutionsanställda producenter inom koreografifältet, vill vi fungera som en producenthub – en knutpunkt för kompetenser, kunskaper och erfarenhet vad gäller t.ex. produktion, turné och internationellt arbete.

Transparens, utvärdering och utveckling

Från det omfattande intervjuarbetet vi gjort med danskonstnärer och andra personer från branschen tar vi med oss en fråga som lyfts från olika håll i fältet: vikten av tydlighet och transparens. I den uppdaterade modellen ska tydliga beskrivningar på hemsidan ingå, angående hur MDT samproducerar. Genomgående är det även viktigt att vi inför ett utvärderingssystem för att fånga in feedback och utveckla formatet för samproduktion löpande.

De 4 metoderna för samproduktion

Den nya uppdaterade modellen innehåller fyra olika samproduktionsmetoder, dvs. fyra olika format, som alla på olika sätt både innehåller samproduktionsmedel, gage, producent- och teknikertid, residens, speltillfällen med mera.

Stor samproduktion

Vi satsar på att göra två stora samproduktioner per år, en via open call och en som väljs direkt av MDT:s teaterchef. Vi genomför Stor samproduktion i samarbete med producentverksamheten Johnson & Bergsmark (Terry Johnson och Sara Bergsmark), som har stor produktionserfarenhet och stort nationellt och internationellt nätverk. De arbetar både i praktisk produktion och i långsiktigt visions- och utvecklingsarbete med de konstnärer som får stödet. Stora samproduktionen är både för de som är relativt nya koreografer med behov av navigering och handledning, men också för de som hållit på ett tag men är i stort behov av att stadga upp långsiktiga strategier och internationellt tänk. I denna metod vill vi bidra från början av konstnärens process, helst redan i fasen där de skriver ansökningar – då vi kan fungera stöttande och ge feedback, söka andra samproducenter nationellt och internationellt, samt hjälpa till att utforma budget och finna samproducenter. Även efter produktionen gått till premiär är MDT en resurs för att finna fler spelplatser, och följer med på två spelplatser på turné.

Dana Michel, *CUTLASS SPRING*. Coproduction: Arsenic – Centre d'art scénique Lausanne (Lausanne, Switzerland), Rosendal Teater (Trondheim, Norway), Black Box Teater (Oslo, Norway), Centre Chorégraphique National d'Orléans (France), National Arts Center (Ottawa, Canada), Festival TransAmériques (Montreal, Canada), Julidans (Amsterdam, Netherlands), Kunstenfestivaldesarts (Bruxelles, Belgium), Montpellier Danse (France), Moving in November (Helsinki, Finland). Co-produced with the support of the Visiting Dance Artist Program, a joint initiative of the National Arts Centre and the Canada Council for the Arts. Foto: Jan Lietaert.

Följande ingår i MDT:s stora samproduktion:

- Ekonomiskt samproduktionsstöd och gage
- 8 veckor arbetstid producent (sprids ut under processens gång, förslagsvis under 12–18 månader)
- 4 veckor arbetstid tekniker
- 1 heldag med producent och teaterchef för workshop om nätverk, konstnärskap, finansieringsvägar, produktion och tekniskt arbete
- peer-to-peer aktiviteter (processvisningar och feedback för att få spegling i konstnärliga arbetet)
- 3–4 veckors residens, varav en vecka är på MDT:s scen i samband med föreställningar
- 4 föreställningar för publik, på MDT
- Producent och tekniker medföljande på två turnéstopp

Samproduktion

MDT samproduktion är vår mest vanligt förekommande samproduktionsform, och den är till för Sverigebaserade danskonstnärer. Vi beräknar att göra cirka sex samproduktioner per år. Här satsar vi på både mer eller mindre etablerade danskonstnärer, men alla ska få samma goda villkor. Det är mindre teknikertid och producenttid i denna metod än i stora samproduktionen, och vi satsar framförallt på att föreställningarna ska få ett liv efter spelperiod.

Följande ingår i MDT:s samproduktion:

- Ekonomiskt samproduktionsstöd och gage.
- 2 veckor arbetstid producent, med särskild fokus på internationell och nationell spridning.
- 30 timmar arbetstid tekniker
- 3-4 veckor residens, varav en vecka är på MDT:s scen i samband med föreställningar.
- peer to peer aktiviteter (processvisningar och feedback).
- 4 föreställningar för publik, på MDT.

Samproduktion med lång spelperiod

Följande ingår i MDT:s samproduktion med lång spelperiod:

- Ekonomiskt samproduktionsstöd och gage.
- 2 veckor arbetstid producent, med särskild fokus på internationell och nationell spridning.
- 30 timmar arbetstid tekniker
- 3-4 veckor residens, varav en vecka är planerad i samband med föreställningar.
- peer to peer aktiviteter (processvisningar och feedback).
- Fokus på fler föreställningar i en längre spelperiod över tre till fyra veckor med 12-15 speltillfällen. Vi ser att vi kan göra en så kallad "långkörare" per år. Denna produktion spelas ofta i Studio 1 på MDT.

Internationell samproduktion

Denna metod går ut på att stötta cirka 2 till 4 internationella produktioner per år. Här samverkar vi med lokala aktörer och danskonstnärer för att skapa kontaktytor mellan de gästande internationella konstnärerna och det lokala fältet.

Följande ingår i MDT:s internationella samproduktion:

- ekonomiskt samproduktionsstöd och gage
- 1-3 veckor residens
- Resor och boende
- transport/frakt av scenografi.
- 30 timmar arbetstid tekniker
- 1 vecka arbetstid producent

Rapporten bygger på intervjuer som har gjorts med följande personer och organisationer:

MDT:s styrelse

Tomas Bokstad
Chris Schenlaer
Jonas Anderson
Cecilia Malmström-Olsson
Naiti del Sante
Peo Sander
Héctor Eguia del Rio

Bidragsgivare

Stockholm stad, Ophélie Alegre
Kulturrådet, Raphaële Choppin och Annette
Taranto Fuller
Kulturförvaltningen Region Stockholm, Erik Häger

Teknik

Björn Kuajara, teknisk koordinator MDT
Katti Alm, tidigare teknisk koordinator
MDT, nu teknisk chef för Cullberg

Arrangörer, internationella

Wp Zimmer (Antwerpen), Helga Baert
Tanzquartier (Wien), Bettina Kogler
Zodiak (Helsingfors), Harri Kuorelahti
Moving in November (Helsingfors), Kerstin Schroth
BIT Teatergarasjen (Bergen), Sven Åge Birkeland
Kunstenfestivaldesarts (Bryssel), Dries Douibi
Dance4 (Nottingham), Becky Aram
TOU (Stavanger), Mari Rossavik och Lene Aareskold
Kanuti Gildi SAAL (Tallin), Annika Uprus
STUK (Leuven), Karen Joosten
Kaa Theater (Bryssel), Agnes Quackels
Kelly Strayhorn Theater (Pittsburg), Ben Pryor

Arrangörer, Sverigebaserade

Dansstationen (Malmö) Lars Eidevall
Inkonst (Malmö) Petra Huisman
Atalante (Göteborg) Tomas Persson Carlberg
Rum för dans (Halland), Annika Ostwald
Norrlandsoperan (Umeå), Birgit Bernt
Riksteatern, Cecilia Suhaid Gustafsson
Dansens hus (Stockholm), Johannes Öhman,
Frida Grassman, Maria Härenstam, Katja Seitajoki, Julia Sundberg
Cullberg (Stockholm), Stina Dahlström
Göteborgs Dans och Teaterfestival, Sarah Melin

Producenter/strukturer/agenter

Something Great, Rui Silvera
Caravan, Alessandra Simeoni, Karel Dombrecht
Anaku (tidigare Kosmonaut) (Antwerpen)
Shari Aku Legdbedje
Nordberg Movement, Magnus Nordberg
Interim kultur, Anna-Karin Domfors

Konstnärer

Rani Nair
Mariana Suikkanen Gomes
Stina Nyberg
Ofelia Jarl Ortega
Ludvig Daae
Amanda Apetrea
BamBam Frost
Björn Säfsten

Intervjuerna har gjorts av producenter på MDT: Sara Bergsmark, Hanna Erlman och Masha Kotlyachkova, och teaterchef Anna Efraimsson. Redaktör: Anna Wallgren.
Författare: Anna Efraimsson
Publicerad 2022-06-31